

in besedoslovni paberki" (L. Pintar). K razpravi o besedi „gostje“ bi opomnili, da so ljubeznice (comestiones caritativae, ἀγάπαι) starokrščanskega izvora. Tedaj so bile navadno združene s skupnim svetim obhajilom. Slične navade so se ohranile v srednjem veku po nekaterih samostanih. — „Duševna naobrazba človeštva in žensko vprašanje“ je opus posthumum † Ivana Bernika. Pisatelj razpravlja žensko vprašanje z estetiškega stališča. Pri svojem razmotrivanju se opira na grške nazore, da služi omika le izpopolnjevanju lastne osebnosti. Poganski nazori o „poziciji lastne osebe“ so nasprotni krščanstvu, ki je njena negacija“. S tega stališča razpravlja pisatelj, kako je možno žensko osebnost in njena svojstva (čast za mero, harmnijo, lepoto) izpopolniti, da bo blagodejno vplivala tudi na moško osebnost (produktivnost, moč inicijative). Iz teh refleksij je razvidno, da podaja pisatelj malo praktičnega. Na krščanstvo se celo nič ne ozira, in vendar je to povzdignilo žensko na stopinjo sedanje veljave. Žensko vprašanje je del socialnega vprašanja, in kdor se z njim bori, mora se ozirati na naravne in božje zakone. — Slednjič še Ivan Verhovec opisuje prepir zaradi velikega zvona šenklaškega, ki je bil izprva namenjen šentpeterski cerkvi. Preporna stvar se je poravnala l. 1660. — Bibliografija je natančno in pregledno sestavljena. Iz Letopisa povzemamo, da se je število Matičarjev zopet pomnožilo za 219 udov. — Odboru želimo vztrajnosti na dosedanjem potu. Potem je tudi razvoj Matici zagotovljen!

Dr. J. Gruden.

Hrvaška književnost.

Zabavna knjižnica Matice Hrvatske. Svezak CCX—CCXII. Silvije Str. Kranjčević. Izbrane Pjesme. 8°. 224 str. Hrvaška Matica podaje letos svojim čitateljem poleg Niemčičevih izbranih pesmij še debelo knjigo Kranjčevićevih. S tem

hoče očitno pokazati rapidni napredek svojega pesništva, s katerim lahko tekmuje z ostalimi izobraženimi narodi. Kranjčević je dober pesnik, lirik in epik zajedno. Lirske pesmi so večinoma refleksivne ter so ponajveč otožnega značaja. Pesnik prav pogosto misli na smrt; od tod njegove mehko-otožne pesmi o gomili, o grobu, o smrti, o noči mrtvih, Smrti, Neznani grob, itd. Pesnik poje:

Kad mi klone hladno čelo,
kad dogori sv'jeća moja,
kad mi mrtve oči sklopim
samilosna ruka koja —
i kad tudja suza čija
oplače mi puste dane,
braćo moja, ljudi moji
smilujte se onda name!

Ta bolest, skoro bi jo imenovali svetobolje, preveva tudi ostale lirske pesmi. Krepkejše so epske pesmi, katerim je povzel motive iz sv. pisma ali iz narodovega življenja. Tu in tam poseza tudi na polje svetovne zgodovine. „Eli, Eli! lamâ azârtani?“ Zadnji Adam, Mojsije, Heronejski lav, Noč na Foru itd. Polna ciničnega sarkazma je satira Gospodskomu Kastoru. V istini ima Kranjčević obsežno pesniško obzorje, jezik lep in jedrnat, pesmi polne živih primer in žive plastike.

Polne gorkega rodoljubja so Uskočke elegije. Le beri v prvi:

Oj vi muke nikad oplakane,
ma kukali preko groba svoga!
O moj dome — na sve četir' strane
zgažen raju usred srca moga!

Koncem knjige je oratorij: Prvi grieh. Težavno je opisovati svetopisemske dogodke v poeziji, ker imajo temeljno podlago v istini, ter jim vsako idealizovanje več škoduje nego koristi. Kakor hitro pesnik zapusti to realno podlago in se več ali manj prepusti lastni domišljiji, tedaj njegovo delo ni več original, temveč gola fikcija. Zal nam je, da tega oratorija ne moremo hvaliti ali odobravati. P.

Razne stvari.

Stoletnica Puškinova.

Z nenavadnim sijajem so slavili Rusi stoletnico rojstva svojega največjega pesnika Puškina. Car, veljaki, književniki, šole, narod . . . vse je tekmovalo v proslavljanju onega moža, ki ga štejejo za največjega genija ruskega. Tudi drugi Slovani niso zaostali. Na Dunaju živeti Slovani so priredili proslavo dne 7. min. meseca zvečer s primernim koncertom. Listi slovanski so objavili življenjepis in označili njegova dela. Opisali so njegov vpliv na dotično književnost, omenili razne prevode, proslavljali ga s pesmimi, podajali prevode iz njegovih del. Tako se je jedenkrat — dejal bi — vse Slovanstvo združilo v jednom delu in jednom namenu. Iz tega se

vidi, koliko je napredovala slovanska vzajemnost v poslednji dobi. Ko se je praznovala petdesetletnica njegove smrti l. 1887., bila je ta slovesnost samo ruska. stoletnica rojstva pa je že slovesnost vseh Slovanov. Toliko veljavo na kulturnem polju so si pridobili Rusi!

Puškin tudi Slovencem ni neznanec. Celó Koseski nam je podal nekaj prevodov iz njega. Da ga naš list ne opisuje ob tej slovesni priliki, vzrok je to, da smo ga že opisali in sicer l. 1895. v 15. in 16. številki¹⁾ ter podali ondi tudi njegovo sliko.

¹⁾ Ondi naj se blagovoli na str. 483, a, v. 15. popraviti tiskarska pomota „ob stoletnici njegovega rojstva“ v: „ob osemdesetletnici njegovega rojstva“.